

M168

LKA

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

Mintis

Nr. 201
KETVIRTADIENIS
1946 M. SPALIO MĖN. 24 D.
I METAI

LIETUVIŲ VISUOMENĖS DIENRASTIS

Katastrofos galima išvengti pasaulį pertvarkius

BEVINO KALBA ŽEM. RŪMUOSE

Londonas. D. Britanijos Žemieji Rūmai antradienį buvo perpildyti — net atstovai turėjo stovėti, kad būtų progos kiek galima didesniai skaičiui išgirsti debatus užsienio politikos klausimais. Pirmas kalbėjo užs. reikalų ministeris Bevinas. Jei mes norime išvengti naujos katastrofos, pradėjo Bevinas, turime pasaulį perorganizuoti naujais pagrindais. Anglija yra viską padariusi, kad šis siekis paviktų, ir todėl nesėkmės atveju nenės jokio atsakingumo už įvykiančią katastrofą. Tolimųjų Rytų agresorius, Japonija, nuginkluotas ir pertvarkomas naujais, taikingais pagrindais. Vienintelis Anglijos noras — kiek galima greičiau su šiuo buvusiuoju priešu pasirašyti taikos sutartį.

Iš Indonezijos anglų kariuomenė pasitraukianti lapkričio mėn. 30 d., jei iki to laiko bus pasiektas susitarimas. Sucoo kanalas yra laisvas lygiomis sąlygomis visiems kraštams. Su Artimųjų Rytų tautomis Anglija stengiasi palaikyti draugiškus santykius abipusio interesų patenkinimo principu, taigi apie primetamą tų tautų išnaudojimo norą negali būti jokios kalbos. Anglija stovi už visišką Persijos nepriklausomybę, nes tik laisvas kraštas gali ūkiškai tarpiti, o tuo pačiu prisidėti ir prie tarptautinės gerovės kėlimo. Jei ir kitos tautos į Persiją žiūrėtų tomis pat akimis, tai seniai tame krašte vyrautų ramybė, taika ir palaima.

Dardanelų apsauga yra neatskiriamai susijusi su Turkijos suverenumu, todėl ji Turkijai, tam tikromis sąlygomis, privalo ir toliau likti. Sovietų noras ten įsitaisyti savo atramos punkta būtu nesuderinamas ne tik su Anglijos, bet ir su kitų tautų interesais.

Anglija apgalesta, kad ne visos Graikijos partijos dalyvavo rinkimuose. Bet griežtai atmeta nepagrįstą kaltinimą, esą, kai kam nepageidaujama režimą remianti ten esanti anglų kariuomenė. Ji kraštą tuoj paliks, kai tik savo uždavinį išpildys. Tas laikas esąs jau visai arti.

Paryžiaus taikos konferencija būtų daug daugiau naudos davusi, jei kai kurios valstybės nebūtų ją išnaudojusios savo interesams pasaulio opinijoje apginti bei užmaskuoti.

Laisvas susisiekimas Dunojumi yra būtinas ne tik tarptautiniams sumetimais, bet ir pačių Dunojaus valstybių gerovei. Tačiau be tarptautinio šios laisvės apsaugojimo sutarties forma ir be tarptautinės organizacijos nėra įmanomos laisvo susisiekimo garantijos.

Triesto klausimas dėl Italijos, Jugoslavijos ir eilės kitų valstybių interesų sustikimo šioje vietoje yra viena iš sunkiausių problemų. D. Britanija neturi jodo asmenišką išsкаičiavimo palikti savo

kariuomenę šiame mieste, kurio likimą turėtų nulemti ne kaimyninių kraštų parapijiniai interesai, bet ūkiniai reikalai — turėti jame laisvą uostą eilei tolesnių kraštų. Todėl Anglija remia Trieste sutarptautinimo reikalą ir savo kariuomenę jame tuoj po persitvarkymo paves saugumo tarybai.

Neginčijama, kad Potsdame sovietams buvo suteikta teisė savo okupuotoje Austrijos zonoje nusavinti vokiečių turta, bet žymiai siauresne prasme, nei tai šiandien yra daroma. Anglija siekianti su Austrija kiek galima greičiau sudaryti taikos sutartį, laiduojant šiam kraštui visišką nepriklausomybę ir tuo jį įgalinant atlikti savo misiją, kaip tarpininko tarp vakarų, rytų bei pietų kultūrų.

Susitarimas dėl Vokietijos pasaulio taikai ir pasaulio saugumui yra būtinas. Tuo

Pasitraukė Berlyno burmistrai

Socialdemokratų išstos iš antifasistinio bloko

Londonas. Po pralaimėtų rinkimų atsiskak Berlyno vyr. burmistras ir 4 sričių burmistrai, nes jie visi priklausė SED (komunistams). SED atsidūrimas trečioje vietoje ir palikimas, palyginti, nereikšmingoje mažumoje, nors sovietai ir rėmė, o gal kaip tik dėl to rėmimo, generolo McNarneyo aiškinamas, kaip gyventojų pasipiktinimo išreiškimas komunistams dėl jų bloko šeiminkavimo Berlyno magistratė ir dėl jų noro uzurpuoti SPD laisvę, net ją visai absorbuoti ir sunaikinti.

Laimėjusi rinkimus SPD, jos vadovų pareikimais, išstosianti iš antifasistinio bloko, sudaryto pereitą rudenį sovietams vadovaujant. Anglų „Times“ laikraščio žodžiais rinkimų rezultatai Berlyne turi toli siekiančių ir išėinančių iš Vokietijos ribų pasekmių. Jie aiškiai rodo Berlyno, o tuo pačiu ir visos Vokietijos, nusigrėžimą nuo Tarybų s-gos. Tačiau esąs klausimas, ar sovietai su šituo faktu skaitysis, kaip nesiskaito ir su sau nepalankiais rinkimų rezultatais Vengrijoje ir Austrijoje. Ten jie po to pasidarę su savo projektais ir patarimais dar įkyresni, nuožmingesni.

VETO KLAUSIMAS JT SESIJOJE

Naujorkas. Atidarant Jungtinių Tautų 2 pilnates sesiją spalio 22 d. pasakė kalbą jos pirmininkas Trygvė Lie. JT pilnates susirinkimas svarstys visus klausimus, kylančius tarp pasaulio tautų. Tuo būdu jis pasidarys tikras pasaulio forumas.

Sesijoje numatyta svarstyti: JT patikėtinių tarybos steigimas, veto teisės klausimas ir naujų narių priėmimas.

reikalu pasakytiems Byrneso žodžiams Stuttgarte Anglija kone išitaisi pritarianti. Taip pat pritarianti ir Stalino pasikalbėjime su anglų žurnalistu padarytam pareiškimui dėl Vokietijos ateities. Vokietija turi būti apsaugota ne tik nuo savosios diktatūros galimo grįžimo, bet ir nuo svetimųjų diktatūrinių įtakų. Joje tuojau turi būti sukurtos pakenciamos ūkinės sąlygos, kad laisvai galėtų ilgainiui pasidaryti geros, nes nuo Vokietijos gerovės priklauso ne tik Europos, bet ir pasaulio gerovė. Nebesą galima gaišti ir su Vokietijos konstitucijos sudarymu jungtinės valstybės forma. Potsdamo susitarimas turis būti lygiai vykdomas visose zonos. Anglies gamyba reikia išplėsti — lengvąją ir sunkiąją pramonę atkurti, žinoma, palaikant, kad saugumo interesai būtų visiškai apsaugoti

Baigdamas išreiškė viltį, jog pasaulis taikingas ir kūrybingas Anglijos pastangas įvertins ir parems.

Užsienio reikalų ministeris Byrnesas pareiškė spaudos atstovams, kad jis lapkričio 4 d. numatytas derybas dėl Vokietijos ir Austrijos siūlysiąs vesti Europoje. Žinoma, jeigu tam sumanymui pritaris užsienio reikalų ministeris Molotovas.

AMERIKOS PAGALBA GRAIKIJAI UŽPUOLIMO ATVEJU

Atėnai. Graikijos užsienio reikalų ministeris Calderis pranešė, kad Byrnesas nedviprasmiškai pažadėjęs pasiųsti amerikiečių dalinius į Graikiją užpuolimo atveju.

Toliau pareiškė, kad JAV Valstybė, siunčiančios į Graikiją komisiją finansų ir ekonomijos reikalams.

JUGOSLAVIJA IR AUSTRIJA ATNAUJINO DIPLOMATINIUS SANTYKIUS

Londonas. Jugoslavija ir Austrija atnaujino diplomatinis santykius. Jugoslavijos atstovas jau įteikė savo igaliojimus Vienoje, o Austrijos atstovas Belgrade taip pat laukiamas.

MCNARNEYS PASIOLĖ TARTIS BERLYNE

Londonas. Amerikiečių karinių pajėgų vadas Vokietijoje generolas McNarneys pasiūlė keturiems didiesiems dėl Vokietijos ateities tartis Berlyne.

PRIESRINKIMINĖ KAMPANIJA PRANCOZIJOJE

Paryžius. Lapkričio 10 d. įvykstančių parlamento rinkimų kampanija eina visu smarkumu. Prancūzų tauta laukia ką tuo klausimu pasakys De Gaulle ir kokių patarimų juos. Iki šio: iteikti 47 kandidatų sąrašai.

Laisvė brangesnė už taiką

Laisvės sąvoka — vairiai suprantama. Vienai ją suprato Rytai, kitaip Vakarai. Kai mūsų kraštas ėjo iš vienu okupantų rankų į kitas, tai buvo daroma irgi vardin „laisvės“.

Pagaliau kas gi yra ta laisvė? Kur yra jos oficiali „markė“.

Mes girdėjome apie 4-rias Rooseveltto laisvės, Atlanto chartą — tai vis apie laisvę ir dėl laisvės.

Bernardas M. Baruchas, JAV atstovas JT atominės energijos komisijoje prieš keletą dienų išdėstė per savo gyvenimą (76 m. amž.) sukurtą filosofiją. Baruchas, kuris ilgus metus tarnauja kaip prezidentų tarėjas, pradėdamas nuo Woodrow Wilsono iki Trumano, kalbėdamas Naujorko miesto coledžo šimto metų sukaktuvių proga 2500 dalyvių pareiškė, kad laisvė yra brangesnė už taiką. Tik laisvėje tarpsta pergalė ir gyvenimas. Mes turime suteikti patikinimą tiems kraštam, kurie kenčia dėl baimės laisvės netekti. Iš tikrųjų gi laisvę turinti kilti iš apačios, o ne iš viršaus ją nustatyti. O esą neleistina dėl saugumo aukoti žmogaus teises. Jau po pirmojo pasaulinio karo baimė netekti laisvės buvusi neretai priežastis kai kurių kraštų nepriklausomybės praradimo bei kovos. Apskritai jis abejoja, ar aplanai ta baimė yra pašalinama.

Toliau Baruchas išdėstė septynias tiesas laisvei laiduoti:

1. teisė laisvai reikšti savo nuomonę;
2. teisė ir konstitucinės priemonės keisti krašto valdžią;
3. teismų nuo politinių partijų ir prievartos nepriklausymas;
4. teismų viešumas ir sprendimų teisėtumas;
5. teisingas ir lygus visų traktavimas (pagal principą fair play);
6. individo teisių respektavimas;
7. laisvė nuo baimės būti partijos policijos areštuotam bei persekiojamam ar įkšiamam į kalėjimą be tinkamo patikrinimo.

Štai yra septyni prisakymai, tenyvyksta su jais tie, kurie nesupranta ar nenori suprasti, kodėl tretiniai nenori grįžti į savo tėvynes už geležines uždangos, ir tejsitinkina patys. Baruchas per ilgą savo gyvenimą

TURKIJA SIOLO DARDANELŲ SUTARTIES PAKEITIMŲ

Ankara. Turkija savo atsakymo noteje Tarybų s-gai griežtai atmetė kaltinimus, kad vokiečių karo laivai karo metu turėję laisvą praplaukimą per Dardanelus. Niekas negalėtų skųstis, kad Turkija nesilaikiusi Montreux sutarties. Ji esanti pasirošusi šios sutarties revizijai, jei joje dalyvaus visos signatarinės šalys, ir siūlanti kai kurių sutarties pakeitimų, pvz., kad Japoniją kaip signatarą pakeistų JAV. Dėl geografinių priežasčių Turkija niekuomet nesutiksianti, kad Dardanelų klausimą spręstų tik Juodosios jūros kraštai.

ir didelį patyrimą administracijoje, nors ir būdamas jos viršūnėse, žino, ko nori paprastas krašto pilietis, ir sąlygas, kuriuose jis gali gyventi ir kurti.

Sitas tiesas laisvei laiduoti, kurias jis palieka kaip testamentą, mes, tretiniai, turėtume stipriai įsisąmoninti, nes valstybės vyras trumpai ir aiškiai pasakė savo lūpmis tai, kuo mes pateisiname savo betėvyniškumą.

Tėvynė, laisvė — žmogui brangiausi dalykai. Mes nesame tokie, kuriems tėvynė ten, kur gerai. Bet iš kitos pusės, jeigu tėvynėje vėgija, jeigu joje nėra laisvės — verčiau be tėvynės. Taigi, laisvė brangesnė ir už tėvynę.

Dideli ir galingi valstybės vyrai daug jau prirašė ir prikaltė gražių žodžių apie laisvę. Yra jau ir tarptautinė organizacija — Jungtinės Tautos —, kurios pagalba norima laisvę ir praktikoje įgyvendinti. Ar negalėtų gi kultūringasis pasaulis Barucho

S. Symingtono, karo ministerijos aviacijos psekretoriaus pranešimas, kad armijos oro pajėgos netrukus suruošiančios „techniškais tikslais“ supertvirtovių B 29 skridimą aplink pasaulį, iškelia keletą svarbių klausimų. Sis pranešimas, padarytas vos savaitė praėjus po to, kai laivyno vadovybė pranešė apie nuolatinių jūros pajėgų, kaip politinės priemonės, pasiuntimą į Viduržemio jūrą, reiskia daugiau, negu aviacijos konkuruojančių atsakymą jūros pajėgoms. Jai kaip tik vargu ar būtų reikalas pabrėžti tą pavojų, kuris atsirastų atsisakius nuo karinės polfikos su jos rimtu įspūdiu likusiai pasaulio daliai vien tik dėl mūsų ginklų rūšių pavydaus varžymosi. Ir net laivyno judėjimas nieko bendro neturėtų su oro pajėgų projektu, taip pat dar nebūtų jokio įrodymo, kad vienas buvo kuriuo nors būdu susijęs su kitu, arba kad užsienio reikalų ministerijos duotas leidimas kiekvienai atveju reprezentuoja karinės akcijos apsarstyta suderinimą su diplomatiniais ir politiniais tikslais.

Dabartinis metas yra per daug pavojingas leisti mūsų lėktuvams, laivams, kariuomenės daliniams ir diplomatams nepriklausomai ir pagal savo norą klaidžioti po žemės rutulį, kiekvienam iš jų vykdant savo politikos strategijos ir tarnybos prestižo idėjas. Kiekvieną dieną vis labiau išryškėja reikalas pasiiekti šio karinės politikos planavimo ir panaudojimo įspūdingo bendradarbiavimo, — būtinumas, kuris visų buvo pripažįstamas net ir anksčiau, tik yra buvę nuomonių skirtumų dėl pačių metodų. Tai yra svarbus mūsų vidaus reikalas; jam būtų galima daug padaryti net be Kongreso, ir mes negalime ramiai žiūrėti į jo nevykdytą dėl prezidento Trumano atidėliojimą.

Kokioms įstaigoms mes bevavestume karinės politikos formulavimą, rimos užsienio

BOSE ESĄS ZUVĖS

„Tokija. Tyrinėjimų duomenimis, indų vadas Bosė yra žuvęs 1945 m. rugpjūčio 18 d. nukritus japonų lėktuvui. Kaip žinoma, Bosė su Hitlerio pagalba norėjęs Indijoje įvesti fašizmą ir užgrobti valdžią.“

paskelbtas septynias laisvės tiesas padaryti visiems kraštams privalomas?

Pasaulis trokšta taikos. Teisingos taikos. Nors ir kokia taikos kaina būtų aukšta, ją siūloma mokėti. Bet netikime, kad už ją galima būtų mokėti laisvės kaina. Visi pripažįsta, kad taika tik tada bus pastovi, kada ji bus teisinga. O teisinga, kada jos pagrinde bus laisvė. Laisvė dideliems ir mažiems, galingiems ir silpniems laidos tikrą taiką.

Tikime, kad Baruchas, kaip JAV atstovas atominės energijos komisijoje, nesiduos suviliojamas sunaikinti atominės bombas, bent kol laisvė pasaulyje nebus įgyvendyta tokia, kaip jis kad ją supranta. Tebūna tas baises ginklas kaip laidas laisvei ir tikrajai taikai sukurti.

M. Vėtra.

Ginklai ir politika

problemos pasiliks kaip buvusios. Ar Jungtinės Valstybės veda neteisingą arba pavojų keliantį žaidimą karinėje srityje? Mes tebegaminame atominės bombas. Paskutinių dienų naujienose mes randame žinių, kad laivynas įsigijęs lėktuvą, kuris galis apskristi beveik pusę pasaulio; vienas B 29 iš Havajų per arktikos dykumas nuskrido į Kairą, t. y. daug toliau, negu nuo Havajų iki Maskvos; armija ir laivynas stato didelius įrengimus Aliaskoje ir ruošiasi manevrams tolimoje šiaurėje; armija pranešė, kad „ponas B“, kaip japonai vadino tą didįjį lėktuvą, išdeginęs jį didmiesčius ir vėliau numetusį atominę bombą, įsigijo jaunesnį ir stipresnį brolį, B 50, žinoma, galintį taip pat pakelti atominę bombą. Nėra abejonės, kad visi šie faktai rūpestingai registruojami Kremliuje, kad jie sudaro ten nemalonų įspūdį ir kad vėliau, per lydos nasrus jais bus šerama komunistų propaganda, kad galėtų dar daugiau pabrėžti kapitalistinės Amerikos agresingus tikslus. Bet ar mes tokiu būdu tik be reikalo duodame medžiagos naujiems kaltinimams? Ne. Kadangi pasaulyje dar nėra tikros taikos, mes turime ir toliau ruoštis karui, ir mes, ne daugiau kaip kad patys rusai, galime pasiruošti gynybai, nesukeldami baisių puolimo padarinių, kuriuos mokslas ir karinė technika padarė neatskiriamus nuo karo. Kaltinimų negalima mesti Amerikos veiksmams; jie labiau tikti nepasisekimui, prie kurio Kremlius, žinoma, daugiau prisidėjo, negu jam priderėtų, įgalinančiam į pagrindinę taikos ir karo problemą.

Bet mes taip pat turime nepamiršti to fakto, kad mūsų kariuomenės veiksmai yra tiesioginės politinės svarbos ir mes turime nustatyti priemones jų kontroliavimui ir rūpestingam panaudojimui reikalingumo ribose. N. Y. Herald Tribune Nr. 19. 812

K. Barėnas.

Smūtkeliai žydi *)

Vyt. Kastytį pažinojome dar Lietuvoje: jau tada jo eilėraščių pasirodydavo periodikoje. Dabar „Mūsų Viltis“ išleido didoką jo eilėraščių rinkinį „Smūtkeliai žydi“. Penkinose nevienodo didumo skyriuose (Ant vėjų kelio, Horizontai svinta, Užsimiršimo valandėlė, Mylimos nameliai ir Sutemos) sudėti 58 eilėraščiai, taigi kiekio atžvilgiu debiutas nemenkas. Kadaise debiutantai pasitenkindavo ir mažesniais savo pirmųjų eilėraščių knygutėmis, pradėdant nuo 16 ir, beveik visada, baigiant 43 puslapiais, o Kastyčio rinkinys net 96 puslapių. Debiutu būtų užtekę daug mažiau puslapių ir kuklesnio tiražo (išspausdinta 1.000 egzempliorių).

Tikrai, jei periodikoje skaitydami Vyt. Kastyčio eilėraščius buvome atleidesni ar gal taip ryškiai nepastebėdavome jaunojo poeto klaidų, tai rinkinyje, sudėtos į krūvą, jos labai ryškiai krenta į akis ir verčia norom nenorom rašyti apie šią knygėlę daugiau neigiamai, negu teigiamai. Kas teigiama, gražu, čia po paviršiuje kysančiais neskoningais dalykais taip įmantriai pasislepia, kad sunku net ir pastebėti.

Eilėraščiai būna arba kuriami, arba kalami. Geras, patyręs, skonį turįs meistras gali atsisėsti ir be jokio didesnio dvasinio pasiruošimo, neturėdamas reikiamo nusiteikimo, lipdymo matyti ir Kastyčio darbe, tik jis dar neturi meistrui reikalingo įgudimo, todėl ne kartą pagadina ir įmanomesnį eilėraščių.

Štai eilėraščio posmas, kuriame pirmosios dvi eilutės su paskutiniosiomis dera taip, lyg ratai su akėčiomis:

Ir buvo Žodis pradžioje,
Tas Žodis tapo Kūnu,
Lipū sugriuvusių kalnų viršūnėm
Eig Tavo žvaigždėmis dabinto sosto,
Lipū Tau, mano Dieve, nusilenkt
(Saukiu į kovą, 66 psl.)

Arba ką reiškia toks neskoningas posmas.

Mylimoji koją kėlė,

Rasos krito,

Ašarėlės išbarstytos . . . (75 psl.),

turbūt, ir pats poetas pagalvojęs nerausdamas neatsakys.

Nežinau, ar poetas pajęgs rasti poezijos mėgėjų, kurie susizavėtų šitokiais „simboliškais“ posmais:

Pačiam pavasarių žydėjime
Kadaise pamatus padėjome
Naujiems vidurdienio namams,
Ziedai ir vėliai ateitį nulems.

(Vyšnios žydi, 47 psl.)

Kas tie vidurdienio namai, kaip tie ziedai galės nulėmti? Nei čia vjeni, nei antri jokios ypatingos simbolikos neturi, o tik rodo jaunojo poeto nemokėjimą žodžiu.

*) Vytautas Kastytis, Smūtkeliai žydi. Tremtinio raudos ir giesmės. 96 psl. 1946 m. Išleido „Mūsų Viltis“. Tiražas 1000 egz. Kaina 4.— RM.

rasti vietas, o vietai, reikalui parinkti tinkamo žodžio. Prasto meistro ranką išduoda gausybė tokių posakių ir palyginimų, kaip anai: „vidurnakčio dievų vėjuotieji pamėkliai varu ir prievarta užnuodijo dienas“, „krauju atsidadė nubėgantis vanduo“, „tūščiai nualinti manieji žydintys laukai“, „aruodus pelėmis lig vasaros iššluos“, „tik mūsų širdis nesuranda, kur poilsui galvą priglaust“, dargana piktai kieta“, „tauta . . . garsiai dūzgia“, „būtiis, kaip nutrypti laukai“, ir tt.

Negerai, kai žodis ne vietoje. Kai Vyt. Kastyčiui prietema pradeda žegnotis — mes nebesuprantame; kai mergaitė ugnimi į ausį žodį kartoja — mes jau mėginame juoktis, galvodami, kad poetas bene bus morėjęs čia apdainuoti antausį. Juk taip pat galima griozdiška ir neskanu, kai skarelė pradeda raukšlėmis žydeti. Nenatūralu, kai poetas prašo motinas neverkti, tvirtindamas, kad „mums žūti linksma!“ Didžiausi didvyriai mirdami nesilinksmino! Kai Kastytis užjaučia apskeldėjusį smūtkelį, kuris ešas iš dievnamių į darganas, laukus išvytas ir ten žegnojasi, mes taip pat jaučiame nenatūralumą. Mūsų lietuviškai širdžiai tai visiškai svetima. Mes įpratę Kastyčio be reikalo slaviskai smūtkeliu krikštijamą savąjį rūpintojėlį matyti statomą pakelėse mūsų pačių rankomis. Tai mūsų senas lietuviškas paprotys, ir ligi Kastyčio niekas nemėgino

Spindinti pasaka mūsų nelemties dienos

„TURANDOT“ PREMJERA HANAVĖ
Pažiūrėkime, kaip atrodo premjera ir koki įspūdį paliko Hanavo lietuvių vaidintojų „Atžalyno“ kolektyvas, paruošęs ketvirtą premjerą ir sulaukęs jau trečio režišioriaus (Valiukas, Skėma, Pilka).

Į tą darbštųjį kolektyvą jau galima žiūrėti kaip į vaidybiškai paruoštą vienetą, kuris po kojomis jaučia pagrindą. Jau jie nėra bemoksliai (nors vaidintojų tarpe nėra profesionalų iš anų laikų), turi ne tik supratimą, bet ir tam tikrą prityrimą, ir dėl to jau galima šio to daugiau reikalauti. Tačiau statydami jiems, kaip būsimiems artistams, reikalavimus, vis tiek drąsiai galime pripažinti pažangėjimą, ėjimą teisingu keliu, kurį, be abejonės, išplėšia ne tik gabumais, bet kietu darbu ir prityrusių vadovų dėka. Kolektyvas turi gana įvairių veikėjų, kuriuos režišioriai vykusiai paskirsto. Kai kurie iš veikėjų galimi pavadinti artistais, vaidilomis — taip jie yra pakoję. Visų pirma reikia paminėti Jonas Kelečius (Kalafas), Eglė Vilutienė (Turandot), Povilas Tamulėnas (kancleris), A. Vadėnas (Is-mails). Prie išskirtinųjų suminėti: Alg. Kurauskas (Altumas), St. Petkus (Berochas), E. Krasauskienė (Adelma), Vyt. Grudzys (ministeris), Ir. Nivinskaitė (Zelma), A. Milnelga (Trufaldinas), O. Trečiokienė (Skirina), H. Bergas (Brigella) ir kt.

Didelis nuopelnas priklauso dail. Jezerskui, sukūrusiam ne tik puikius kostiumus (tur būt, režišioriaus pageidavimu reklama-

IS EUROPOS Į AMERIKĄ PER 12 VALANDŲ

Naujorkas. Amerikiečių skraidanti tvirtovė „Pocusan Dreamboat“, kuri neseniai iš Honolulu per šiaurės ašigali atskrido į Kairą, (nuskrisdama per 36 val. 16.000 km be nusileidimo), šiomis dienomis pakilusi Paryžiuje nuskrido į Ameriką per 12,5 valandos.

PIRMOJI POKABINĖ „QUEEN ELISABETH“ KELIONE

Londonas. Anglų liuksusinis keleivinis laivas „Queen Elisabeth“ pirmadienį pirmą kartą po šio karo atplaukė Naujorkan su 2.300 keleivių. Pirmasis išlipo vykstant JT konferencijon Molotovas. Žurnalistas pareiškė viltį, jog, jo nuomone, pasidariusieji nuomonių skirtumai, paradant gerą valią iš abiejų pusių, bus išlyginti, o tuo laiduojama taika ir geras savitarpio sugyvenimas.

tvirtinti, kad rūpintojėlis vejamas į laukus, jei jis pakelėse stovi; taip pat niekas neišvaizduoja rūpintojėlio žegnojantis.

Iš viso Vyt. Kastyčio knyga menkas indelis į mūsų tremtiniškąją literatūrą. Daug geriau būtų išėję, jei autorius dar būtų iukterėjęs metus kitus ir pasimokęs žmoniškiau eilėraščius rašyti. Iš to būtų daugiau naudos buvę tiek pačiam Vyt. Kastyčiui, tiek lietuviškajai knygai.

torius išeina kinietišku rūbu ir lietuvišku megztuku), bet davusiam ir gražias dekoracijas, sudėtas vos iš kelių daiktų; pasigerėtina valdytas apsvietimas sceną vykusiai pakeisdavo.

„Turandot“ ne tik nauja premjera, bet ir naujai pateiktas lietuviškai kūrinys, kurį išvertė A. Tvardauskas, A. Tarulis ir K. Veselka.

Dirigentas V. Motiekaitis. Dainas paruošė J. Zemaitis. Asistentai K. Veselka ir S. Petkus.

S. Pilka, viso šio širdis, kaip svečias įvedamas Hanavo „Atžalyno“, dėl veikalio premjeros štai ką sako: „Kodėl šandien praskamba scenoje pasakiška tragikomedi ja? Dviem sumetimais: jauniems vaidintojams — dėl didesnio užsimojimo brandinancio darbo, o publikai — dėl realybės atsi- traukimo. Vieniems pasidarė įdomu šią pasaką sekti, — o kitiems — anapus rampos — gal bus miela joje užsimiršti“. Nuo savęs galima pasakyti, kad režišiorius išitarė ną kiek ne perdaug. Žiūrėdamas ir net namo sugrįžęs, gyveni naujais išpužiais, tokiais lengvais ir sielai artimais, kokie būdavo geraisiais laikais, sugrįžus iš lietuviško teatro.

Tenka nuoširdžiai padėkoti režišioriumi ir visam „Atžalynui“ bei jo artimiesiems už tokią gražią premjerą vargingose lietuvių tremtinių sąlygose. „Turandot“ yra tikro meno kibirkštėlė mūsų pilkose dienose.

Alg. Gustaitis

Dienu angoje

IŠ TOLIAU-SILČIAU

Viėnà dieną atvyko į stovyklà jau-nuolis, netoli nuo mūsų gyvenamųjų namų pasistatė palapinę ir apsigyveno. Išikurdinęs niekno žemėje, dienos metu apleisdavo savo gyvenamąją pa-talpà ir kur jis iskeliadavo, mes ne-žinodavome. Pas mumis niekados neateidavo, su mumis nebendravo. Vakare grįždavo į savo būstinę, susi-kurdavo laužà ir šildydavosi prie jo.

Mums parūpo sužinoti, kas jis toks ir kaip jis gyvena. Bet kai jis pama-tydavo mus ateinančius pas jį, pasi-traukdavo į šalį, kad nė su kuo nesusitikytų. Gyveno jis gana var-gingai. Išsikasė žemėje duobutę, prisi-dėjo lapų ir tokiu būdu labai lengvai išsprendė lovos problemà.

Pagaילו mūsų moterims jo. Atnešė čiūžinį, antklodžių. Be to, kasdien, prieš jam grįžtant namo, atnešdavo valgyti.

Nepavykus niekam su juo susitikti, panūdau aš pralaužti ledus. Pavyko. Mudu susitikdavome kasdien. Netru-kus pasidarėme geri bičiuliai.

Stai, atidengsiu jums paslaptį, kodėl jis vedė tokį atsiskyriškà gyvenimą. Daugis manė ir įtarė jį esant nenor-maliu. Bet pasirodo, kad jie labai klydo.

Sis jaunuolis pergyveno didelę odi-sėją. Vilkėjo trijų spalvų kariškàs uni-formas. Teko gyventi Belgijoje, Pran-cūzijoje. Daug vargo patyrė. Buvo vi-siška sunykęs, išbadėjęs. Bet jis pasi-tikejo savo žvaigžde ir vylėsi, kad vie-nà dieną visi vargai pasibaigs. O kai sužinojo, kad vakarų Vokietijoje gy-vena tiek daug tautiečių, tai jam iš kart pasirodė pragiedruliai. Svarbu buvo tik juos pasiekti. O susitikus bė-dos nebebus. Pradžioje jie jam padės, parems jį, o kai jis sustiprės, susitvar-kys, įeis į normalias gyvenimo vėžes - atsilygins. O jei jie ir negalės jam pa-dėti, tai nors ta šilima, kuri dvelks iš bendruomenės, jį įgalins grįžti į nor-malias gyvenimo sąlygas.

Norai išsipildė. Jis grįžo į savųjų tarpà. Pirmiausia skuba į Kryžių. Zi-noma, lietuviškà. Pamatęs juos, tuos pareigūnus, net apsvėrkė iš džiaugsmo, kad yra žmoniu, pasiaukojusių tautiečių, kurie padeda artimui.

Bet jis, vargšelis, skaudžiai apsvylė. Sako, ko ėjai ten, kur nereikėjo eiti. Už tai pakliuvai ir vargai. Še, kad nori!

Patyrė jaunuolis ir daugiau skau-džių smūgių iš savųjų, kurie vienas nuo kito jį stumdė, stumdė, kol galiau-sjai jis niekur nepritapęs, negavęs iš savųjų paramos apsigyveno atskirai, niekieno žemėje, maitindamasis vokie-čių atliekamais trupiniais. Anot jo, sa-ko iš toliau viskas atrodo šilčiau.

Neatstumk, broli tautietė, kito, kad rytoj ar poryt tavęs kas nors neatstum-tų. Atmink, kad ką duodi kitam, tai tas yra tavo. Vytautas Ievaltis.

Wiesbadeno ansamblis lanko anglų sritį.

Siuo metu Wiesbadeno liaudies ansamblis yra atvykęs pusantrò mėnesio gastrolėms į anglų sritį. Ansamblis yra numatęs su-ruošti visà eilę koncertų tiek didesnėse, tiek mažesnėse stovyklose. Susisiekimo priemonės ansambliai parūpina stovyklas globojanti UNRRA ar karinė anglų vado-vybė. Ansamblis su savimi vežasi ir deko-racijas bei visus apšvietimo prietaisus. Kon-certuoti tenka labai įvairiose scenose, kar-tais labai geroje, net ištaigingose, kaip pvz., Oldenburge lietuviai Wiesbadeno an-samblio koncertui salė buvo gavę miesto teatre. Dažnai gi prisieina tenkintis ir la-bai kukliomis stovyklų barakelių scenomis. Tada, žinoma, turi šiek tiek nukentėti ir dekoracijų pastatymas.

Ansambliis gastrolėms atsivežė „Jonines“ (Atsisveikinimas) ir „Nemunas žydi“, savo programà rodydamas dviejm kartais, pir-

muoju atveju kartu su „Joninėmis“ duoda-mas ir dainos koncertà. Koncerto programà atlieka moterų oktetas, solistė (sopranas) St. Klimaitė (iš tų pačių ansamblininkiu), vyrų choras ir mišrus choras, vadovaujant ir akompanuojant pačiam ansamblio muzi-kiniam vadovui Stepui Sodeikai.

Ansamblio pasirodymà vainikuoja jo an-trasis pastatymas „Nemunas žydi“, kur gra-žiai supinti tautiniai šokiai, dainos ir mu-zika ir vaidyba duoda pasigėrėtinà vaizdà. Publika ansamblio pasirodymus sutinka itin šilta, todėl ansamblininkai visur yra labai mieliai sutinkami ir primami. Ypač an-samblininkai yra patenkinti, kad anglų srities lietuviai, nors patalpų ir maisto atžvil-giu turėdami daug prastesnes sąlygas už kitų sričių lietuvius, juos gerai priglaudžia ir maitina. Šita aplinkybė daug prisideda, kad menininkai be didesnio nuovargio gal-ės aplankyti kiek galint daugiau lietuvių ir juos pradžiuginti savo programa.

Be muziko Stp. Sodeikos, su ansambliu keliauja ir režisierius G. Velicka, tautinių šokių vadovė A. Ličkūnaitė, B. Pakštas, J. Ambrasas ir kt. vadovai. Technikinis kelionės vadovas yra K. Miklaševičius. Amerikiečių srities spauda praneša, kad su ansamblių išvykęs kaip nuolatinis ansamblio dalyvis, op. sol. St. Liepas. Faktinai gi op. sol. St. Liepas šiose gastrolėse nedaly-vauja. S. N.

BADO STREIKO ATGARSIAI

Kaip iš gautų laišku iš Amerikos teko patirti, Memmingeno stovykloje buvęs bado streikas ryšium su nepripažintu DP išveži-mu buvo Amerikos lietuvių laikraščiuose plačiai aprašytas ir lietuvių tarpe paliko stiprų įspūdį.

Viena kita panaši žinutė arba dabar nu-vykusių ten lietuvių išgyvenimus Europoje aprašymai padės galutinai įtikinti Amerikos lietuvius, kad mes ne vien duonos arba gero gyvenimo ieškom, bet tik siekiame to, ką praradome, kas mūsų šventu įsitikinimu yra mūsų negincijama teisė: būti laisvais žmo-nėmis ir iškovoti savajam kraštui laisvę. Toje kovoje mums ir yra labiausiai reika-linga užjūrio brolių parama.

Lissabona. Kariuomenės viršininkai tu-rėjo konferenciją, kurioje, tarp kita ko, pa-reiškė pasitikėjimą vyriausybei.

PARTIJOS REMIA JAV UZSIENIO POLITIKÀ

Vašingtonas. Vašingtone įvykusiame res-publikonų ir demokratų partijos kongrese, abi partijos visai sutiko su užsienio politi-kos linkme, kurià užs. reikalų ministeris Byrnesas nustatė savo kalboje.

LENINGRADE ATIDARYTA DVASINĖ AKADEMIJA

Leningradas. Buvusiošė teologijos semi-naro patalpose atidaryta dvasinė akademija. Atidarymo iškilmėse dalyvavo „ordenono-secas“ Maskvos patriarchas Aleksiejus, o taip pat ir daug kitų aukštų bažnytinių ir valdzios pareigūnų.

Taip pat pranešama, kad nuo lapkričio 1 d. atidaryta 50 naujų politinių mokyklų, kuriose bus ruošiami partijos pareigūnai.

KINŲ KOMUNISTAI IR NACIONALISTAI TARIASI

Nankinas. Kinijoje vėl prasidėjo pasitari-mai tarp vyriausybinių ir komunistų. Juose dalyvauja maršalas Čangkaišekas, generolas Sonfulėjus (komunistų vadas) ir JAV įgaliotinis kinijoje G. Maršalas.

PROTESTAS DĖL OPOZICIJOS VARŽYMO

Sofija. Anglijos vyriausybė pareiškė pro-teslą Sofijoje dėl opozicijos partijų veiklos suvaržymo sekmadienį vykstančiuose rinki-muose. JAV atstovybė padarė irgi tokį pat žygį.

VENGRIJOS PANEIGIMAS

Budapeštas. Vengrijos užsienio reikalų ministeris atmetė kaltinimus, kad, girdi, Tarybų s-gos Vengrijos ūkio sutartyje esà slapty nuostatų.

DIDZIAUSI ARKLIAI . . .

„Die Neue Zeitung“ rašo (remdamasi Maskvos „Izvestija“), kad Tarybų s-goje pavyko išauginti milžinus arklius, kurie yra dešimtkart stipresni ir greitesni už papras-tus arklius.

Mintis

Thought * Lithuanian Daily Newspaper * Permitted by UNRRA Team * Eina kasdien be šventadienių * Atsakingasis redaktorius ir leidėjas J. Vasaitis * Memmin-genas, Postschliessfach 110 * Prenumerata mėn. 10 RM * Atskiras numeris 40 pf. * Konto: Volksbank Memmingen e.G.m.b.H. Memmingen (Bay.) Nr. 9149 * Spausdina Druckerei- und Verlagsgenossenschaft e. G. m. b. H., Memmingen (Bayern).